

54.944 mark naar Bengalen. Zo is de voorraad uit 1761 en wat er uit Nederland bij kwam, goed gebruikt en was het zelfs niet voldoende om de bestelling geheel uit te voeren. Per eind augustus 1763 was er geen voorraad baarzilver meer en daarom moest men wel, wilde men geen verliesgevende dukatons zenden, tot Suratse ropia's zijn toevlucht nemen. Zo kon de bestelling geheel uitgevoerd worden, wat later met het baarzilver uit Nederland, ondanks de ropia's, niet meer is gelukt. Uit het bijgevoegde rapport van de visitateur-generaal Anthony Hendrik Dormieux blijkt [fol. 57] dat op de ropia's die tussen begin augustus 1760 tot eind augustus 1765 naar Bengalen zijn gezonden, gemiddeld niet meer dan 2 % werd verloren, terwijl dat op het baarzilver bij vermuting in dezelfde periode meer dan 2 % is. Hieruit blijkt duidelijk dat de ropia's niet onvoordeliger dan het baarzilver zijn. Er is geen enkel bewijs dat de dukatons weer uit Bengalen uitgevoerd worden. De uitvoer van toegestane goederen is veel voordeliger en bovendien worden alle vreemde, en in het bijzonder Europese munten, dus ook de dukatons, in Bengalen, evenals in China, niet als munt, [fol. 58] maar op hun intrinsieke gehalte gewaardeerd. Zij moeten dus alle muntplaatsen passeren, voordat er gebruik van gemaakt kan worden. Uit de generale missive van eind december 1765 en de brief van 11 januari 1766 naar Bengalen blijkt dat de daar geleende sommen met hun rente en de schulden zijn afbetaald. Het baarzilver wordt overeenkomstig het bevel te Batavia staaf voor staaf gewogen en het resultaat wordt in een resolutie vermeld. Voor verschillen in gewicht tussen Batavia en Hooghly, en zelfs tussen daar en Kasimbazar, wordt naar de brieven uit Bengalen verwezen. De verschillen zullen zeker verdwijnen nu ook daar staaf voor staaf gewogen moet worden. In de generale missive van 20 oktober 1765 [fol. 59] is reeds gemeld dat de partij Bourbonse koffie die in de brief uit Bengalen van 10 december 1763 wordt genoemd, het volgende jaar naar Nederland werd gezonden. De 86.000 lb tin die in Bengalen in voorraad was, is daar geleidelijk verkocht met 31 tot 38 $\frac{3}{5}$ % winst, uitgezonderd 7000 lb met maar 15 $\frac{3}{4}$ % winst. Voor het Japanse en Zweedse staafkoper wordt verwezen naar de generale missive van oktober 1765 bij wat daarin over Surat is geschreven, en naar het antwoord uit Bengalen op het extract uit de brief van 10 oktober 1764 uit Nederland. De toestemming om Japans staafkoper uit de hand te verkopen heeft ertoe geleid dat in 1764 de gehele voorraad met 164 $\frac{1}{2}$ % winst is verkocht en in 1765 met bijna 168 %. [fol. 60] Er is dus geen reden om de verkoopprijs te verminderen, maar men vond het wel nodig om dit jaar 300.000 lb Japans staafkoper naar Bengalen te zenden. Het is onzeker of Bengalen de beste markt voor peper is. Hoewel de voorraad van 1763 van 394.000 lb voor f 50,19,6 vrij geld de 100 lb is verkocht en onlangs de winst 100 % was, is er dit jaar niets gezonden, zelfs niet 10.000 lb als geschenk, omdat de voorraad gering was en de verscheping naar Nederland en China verre de voorkeur heeft. De maatregelen tegen de excessen bij de kosten op de barken die vracht overbrengen, en bij de koelielonen zijn reeds vermeld in de generale missive van eind december 1764. Wat betreft het vertrek van de retourschepen [fol. 61] is men het eens met Heren XVII)

--- om die kostbaare kielen niet na den bestemden vertrekdag uit de Ganges den steven naar Nederland te laten wenden, nadien, of het ook al een en andermaal met daar tegen te handelen wel gelukt en op den tijd der stormen of orkanen geen allerzekerste staat te maken is, dit echter geen overwegende redenen zijn om van het beproefde gebruik af te stappen. En daarom hebben wij niet alleen in dit jaar de ordres op dit sujet vernieuwt, maar zelfs op het g'eerde aanschrijvens van de Wel Edele Hoogachtbare Heeren Gecommitteerde tot de Secrete Zaken beslooten, en bereeds na Ceilon, Bengale en China geordonneert, gelijk hier ook geschieden zal, om de retourscheepen die na primo januarij van daar, of uit Straat Sunda vertrecken, te interdiceeren Cabo de Goede Hoop aan te doen, moettende dezelve dien uithoek voorbijzijlen en zig des noods te St. Helena ververssen. Terwijl wij op de verdere aanmerkingen Uwer Wel Edele Hoogachtbaren over deze zelfde stoffe onder de materie van Ceilon ons op het onderdanigste gedragen aan het vermeldde dienaangaende bij generale brief van 31 december 1764.

Fol. 61r-v.